

Notranje pomirjenje

Sporazum med Hrvati in Srbi, sklenjen 26. avgusta 1939, je rodil zelo lepe sadove. Vodeč računa o tem, da »Hrvati narod s svojo samobitnostjo prav tako kakor Srbi in Slovenci, je razbil preozke vezi togega centralizma. Položil je osnove za novo notranjo gradnjo države, temeljujočo na načelu samouprave in avtonomije. S tem sporazumom se je naselilo v vrstah hrvatskega naroda zadovoljstvo in z njim pomirjenje duhov, ki se odraža v strnjnosti ljudstva naše države in v skupni volji braniti našo državo, njeno neodvisnost in ozemsko neokrnjenost zoper vsakogar.

To notranje pomirjenje, ki ga označujemo kot narodno pomirjenje, ni direkten predmet našega članka. Pred očmi nam je medstrankarsko pomirjenje v Sloveniji, o katerem je predsednik JRZ za dravsko banovino dr. Kulovec, govoril na zborovanju krajevnih organizacij JRZ v Celju v nedeljo, 2. februarja. Poudaril je, da sedaj ni čas, da bi se stranke med seboj prepirale in razpravljale pred javnostjo majhne osebne ali druge zadeve. Zaradi vsega naroda naj nastopi med nami pomiritev. Naša javna glasila naj bi se dvignila visoko nad dnevne strasti in naj bi s tega visokega vidika obdelovala naša narodna in državna vprašanja. Če kdaj, je sedaj čas, da presojamo vse naše javno življenje z vidikov lestvice vrednot. Če je v nas dovolj samozataje, dovolj uvidevnosti, tudi ne bo težko podrediti se priznanemu narodnemu vodstvu.

Poziv ministra dr. Kulovca je vzbudil med vrstami JNS značilen odmev. »Jutro«, glavno glasilo slovenskega dela JNS, ugotavlja spricho poziva predsednika večinske stranke v Sloveniji, da je pridevek »večinska« danes za vsako stranko sporen, dokler ne spregovori narod v svobodnih volitvah. K tej ugotovitvi je treba pripomniti, da se stranka našega ljudstva, sedaj imenovana JRZ, nikdar ni bala svobodnih volitev, marveč se vedno za nje borila ter jih tudi sedaj pričakuje, da izpriča svoj pridevek. Pač pa je neka druga stranka, ki si je v preteklem desetletju pridobila z največjo nesvobodnostjo volilcev (podrobnosti nečemo danes pogrežati) večino v Sloveniji. Zato se je tedensko glasilo JNS »Nova pravda«, glasilo narodnega delavstva, izkazalo za stvarnejše, ko imenuje JRZ »večinsko« stranko v Sloveniji brez pridržka.

Pozdravljajoč v načelu dr. Kulovec poziv, poudarja »Jutro« glede na način, kako naj se doseže medstrankarsko pomirjenje, da pri nas to ne more biti podrediv, marveč vskladitev dela raznih politično organiziranih skupin in ureditev njihovega sodelovanja za dosego najvišjih narodnih in državnih ciljev. Kar se tiče vodstva, ni nikdar v rokah ene stranke, temveč le v skupni odgovornosti vseh pozitivnih političnih sil. Zato »Jutro« odklanja mnenje »Slovenca«, da je pomirjenje mogoče le, če se vse stranke podredijo eni ter jo priznajo za svoje narodno vodstvo. »Nova pravda« naglašja, da pomiritev ne more pomeniti likvidacijo vseh ostalih (razen JRZ) strank, marveč priznanje pravice do življenja vseh političnih strank in priznanje dolžnosti, ki jih imajo vse politične stranke do velikih potreb naroda.

Celjsko JNS glasilo »Nova doba« je v svoji številki dne 7. februarja, v kateri v uvodnem članku kliče na osnovi proglašenja naprednih političnih skupin »k trdnejši strnjnosti in povezanosti vseh resnično naprednih sil«, tudi objavila odgovor na izjavo ministra dr. Kulovca. Zahteva dejanja predvsem v svrhu zadoščenja. Tako se glasi njena zahteva: »Doba zadnjih let ne more biti pozabljena brez zadoščenja človeškemu dostojanstvu in zakonskim predpisom, ki bi naj bili vsem najvišje pravilo in svetinja, pred katero mora na kolena vsaka politično strankarska strast« JNSarji se dobro zavedajo, kako je

JNS diktatura pred l. 1935. ponižala dostojanstvo slovenskega človeka in kako je po-teptala v blato »svetinja« zakona. Za ta zlo-dejstva do sedaj še res ni bilo dano potrebno in primerno zadoščenje.

»Kmetijski list«, glasilo bivših samostojne-žev, sedaj članov JNS, je v svoji številki dne 4. februarja na uvodnem mestu zapisal slavo-spev naprednim ljudem, svobodnim duhomom, ki so slovenskemu narodu žareli kot svetilniki v temi. Toliko je baje teh naprednih borecev za narodno svobodo, da sta pojma naroden in napreden postala skoraj istovetna. Če bi bil »Kmetijski list« v resnici to, kar poveda nje-gov naslov, če bi pisal iz duše našega kmet-skega ljudstva, bi moral reči, da slovenska liberalna gospoda pojma naroden in napre-den istoveti proti prepričanju naroda samo iz osebne in strankarske špekulacije. »Kmetijski list« se s takšnim pisanjem izkazuje kot ve-ren dedič laži-liberalnih fraz in laži, katere stopnjuje s slabo merjenim kajpada v duhu narodne sloge izvedenim udarcem zoper mračnjake in njihovo izdajalsko počenjanje. Kar se tiče skupnega naziranja, izpoveduje

»Kmetijski list«, da ne bo nikdar nihče dose-gel, da bi vsi ljudje, pa naj si tudi v okviru samo enega naroda, enako mislili. S tem trenutkom bi se nehala življenje. Zato se pri nas osmeši, kdor hoče pri nas capljati po tolikih letih nazaj in kovati neko narodno skupnost na podlagi špekulativnih strankarskih inte-resov.

Iz navedenih izjav JNS glasil posnamemo, da hočejo vsi ostati pri svojih strankarskih organizacijah, pri svojih političnih načelih in svetovnih nazorih. Povse prav. S tem je one-mogočeno nekdanje slogastvo, ki je v dejanstvu bilo zameglenje in zmočvirjenje ter je največjo škodo prizadelo ne tako zvanemu svobodoljubnemu in naprednjaškemu nazira-nju, marveč katoliški ideji. Odložilo pa bi se naj, in to je prva stopnja k notranjemu po-mirjenju, nepotrebno sovraštvo in brezplodna zagrizenost, ki se rada sprevrže v hudobnost. Vsi, ki so resnično narodnega mišljenja in čutenja in poštene v lje, naj usmerijo svoje težnje in svoje delo k visokemu skupnemu cilju: v blagor in pravilno ureditev naše ožje domovine in države, v ohranitev naše jugo-slovske države, njene popolne neodvisnosti in neokrnjenosti, v vsakem položaju, ki bi ga prinesla bodočnost, z vsemi sredstvi in tudi z največjimi žrtvami!

Vinogradniki zahtevajo glede obdavčenja enakost vina s pivom!

Decembrska uredba o spremembah zakona o državni trošarini je hudo razburila vse vi-nogradnike.

S to uredbo je bila namreč zvišana držav-na trošarina na vino za celih 100 odstotkov, to je od 1 na 2 din pri litru.

To je seveda vse vinogradnike zelo priza-delo. Še bolj pa so se čutili prizadete, ko so dognali, da je bila z isto uredbo povišana dr-žavna trošarina na pivo samo za 33 odstot-kov.

Z ozirom na to se vinogradniki začudeno sprašujejo, kako je moglo priti do te dvojne mere. Sprašujejo se, kako to, da država pri-zanaša industriji piva, katera donaja dobi-ček le sorazmerno ozkemu krogu, toliko bolj pa pritiska na vino, od katerega pridelovanja in prodaje je odvisen obstoj stotisočev naj-revnejšega kmečkega prebivalstva.

Vinogradniki ugotavljajo tudi, da se je ce-na piva kljub temu, da je bila trošarina nanj povišana samo za 33 odstotkov, povišala za cel dinar pri vrčku.

Glede na vsa ta dejstva zahtevajo vse vi-nogradniške in kmečke organizacije ter za-druge od pristojnih krogov, da vpostavijo enakopravnost glede nošenja davčnih bre-men:

ali naj se državna trošarina na vino zniža na 33 odstotkov poviška, ali pa naj se tudi na pivo državna trošarina zviša za 100 od-stotkov prejšnje.

To so zahtevali v resoluciji občnega zbora Kmečke zveze tudi zastopniki vinorodnih okolišev.

Prepričani smo, da bodo oblastva upošte-vala to upravičeno zahtevo naših vinograd-nikov in zenačila odstotek povišanja državne trošarine na vino s pivom. Konzumenti piva radi tega, ker je uredba prizanesla pivu, itak niso imeli nobene koristi, zakaj pivo se je podražilo istotako, kot bi se v primeru, če bi bila trošarina zvišana v enaki meri kot je bila na vino.

Kmetijskim šolam več pozornosti!

Velika večina slovenskega naroda je kmeč-kega stanu. Res je, da je tudi industrija pri nas precej razvita, vendar je še vedno kme-tijstvo glavna pridobitvena panoga. Zato je prav posebno potrebno zanimanje za to pa-nogo in to tembolj, ker vidimo, kako drugod, v drugih državah posvečajo največjo pozor-nost kmetijstvu s tem, da zemljo gnojijo z vsemi mogočimi gnojili in sadijo take rastli-ne, ki najboljše uspevajo in dajejo največjo korist, opuščajo pa zopet take, ki se izka-žejo, da ne uspevajo dobro, ker jim ugaja druga zemlja in drugo podnebje. Prav tako so se dvignile tudi druge panoge kmetijstva. Kamor koli se obrnemo, povsod je viden na-predek, napredek, ki gotovo ni v škodo kme-tovo, temveč v njegovo veliko korist.

In kdo je toliko doprinesel k povzdigi kmetijstva?

To so storile kmetijske šole, ki so vsako leto sprejele na stotine kmečkih sinov, jih učile umnega kmetijstva, nato pa jih razpo-slale vsakega na svoj dom, kjer se naj začne novo, načrtno gospodarstvo! Uspeh je viden in posnemanja vreden!

Tudi pri nas težimo za tem ciljem. Prav

posebno zanimanje za kmetijstvo kaže bano-vina, ki ustanavlja vedno nove kmetijske šole, nove postojanke, iz katerih bomo dobili pametne kmečke gospodarje, pametne kmeč-ke gospodinje, ki se bodo ravnali po smerni-cah in navodilih, ki so jih dobili v šoli in ki so se izkazala koristna in kmetijstvu edino primerna. Precejšnje število takih šol ima-mo v banovini, toda še vedno mnogo pre-malo! Idealno bi bilo, da bi imel vsak okraj svojo kmetijsko šolo! Do tega pa je še go-tovo daleč!

Pa tudi pravega zanimanja za šole ni pri večini kmečkega stanu. Tega je gotovo kriva starokopitnost in navezanost na preteklost. Zaradi tega večina podcenjuje kmetijske šole in jim odreka ta veliki pomen, ki ga današ-nji čas gotovo ima. Večkrat namreč slišimo take in podobne ugovore iz ust kakega go-spodarja: Saj se ne bo nič naučil (namreč sin); škoda časa, ki ga tam zapravi; jaz se tudi ne bom sam doma mučil; če sem jaz vodil gospodarstvo brez šole in sem dobro gospodaril, bo on tudi lahko; saj nimam de-narja, da bi plačeval za njim; tam (v šoli namreč) lahko tako delajo, ker imajo denar,